

ZERÇADIR ALTINDA

MARUFCAN YOLDAŞEV

-Hikâye-

AKTARAN
HAMZA ÖZTÜRKÇÜ

YAYIN NU: 1704

EDEBÎ ESER: 882

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

SERTİFİKA NUMARASI: 49269

ISBN: 978-625-408-125-5

www.otuken.com.tr

otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul

Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Ayşegül Büşra Paksoy

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Mahmut Doğan

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: ANA BASIN YAYIN GIDA İNŞ. SAN. VE TİC. A.Ş

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi No:6/13, Bağcılar / İstanbul

Sertifika Numarası: 20699 Tel: (0212) 446 05 99

İstanbul - 2021

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Marufcan YOLDAŞEV: 1973 yılında Özbekistan, Fergana’da doğdu. 1996 yılında Fergana Devlet Üniversitesinin Özbek Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 1996-2010 yılları arasında Taşkent Devlet Pedagoji Üniversitesinde araştırma görevlisi, doçent ve profesör olarak çalıştı. Özbek dilbilimi alanındaki çalışmalarıyla 2000 yılında Doctor of Philosophy (Ph. D.) derecesini, 2008 yılında doçent payesini, 2009 yılında Doctor of Sciences (Philology) derecesini kazandı.

Araştırmalarını Özbek dili, dilbilimi, lengüepoetik, üslup bilimi, metin bilimi üzerinde yoğunlaştırdı. Bu alanda Özbek, Türk, Rus ve İngiliz dillerinde yayımlanmış 50’den fazla bilimsel makalesi ve 18 kitabı bulunmaktadır.

Çevirmen olarak, Çağdaş Türk Lehçelerinden ve Rusçadan Özbekçeye birçok edebi eser aktarmıştır. Bununla birlikte, Özbekçeden Türkiye Türkçesine şiir ve hikâyeler aktarmaktadır. 2010-2016 yılları arasında Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Çağdaş Türk Lehçeleri Anabilim Dalında çalışmıştır. 2017 yılından itibaren ise Özbekistan Devlet Sanat ve Medeniyet Enstitüsü Özbek Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında dersler vermektedir. Özbekistan Cumhuriyeti Kültür Bakanı Danışmanı olarak hizmet vermektedir.

Yoldaşev, akademik ve bürokratik çalışmalarının yanı sıra Özbekistan edebiyatına öykü türünde verdiği eserlerle katkı sunmuştur. Öyküleri Türkiye’de muhtelif dergilerde yayımlanmıştır.

Hamza ÖZTÜRKÇÜ: 1992 yılında Ankara’da doğdu. Atatürk Üniversitesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümünü bitirdi. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde Özbek edebiyatının milli şairi, yazarı ve dramaturgu Abdülhamid Süleyman Çolpan üzerine yüksek lisans yaptı. Hâlihazırda Millî Eğitim Bakanlığında edebiyat öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Öykü, şiir ve çeşitli türdeki çevirileri *Türk Dili*, *Hece Öykü*, *Türk Edebiyatı*, *Mahalle Mektebi*, *Edebiyat Ortamı*, *Temrin*, *Acemi*, *Koroğlu*, *Otağ*, *Neşide*, *Genç Yüreklere*, *Ya/da* dergilerinde yayımlandı. Türk dünyası edebiyatları alanında pek çok kitap çalışmasının editörlüğünü üstlendi. *Günümüz Özbek Öyküsü* kitabının çevirmeni ve hazırlayanıdır; *Çolpan’ın Yarkınay Adlı Piyesi* ve *Boncuktan Yapma Çiçek* isimli kitapların müellifidir.

İÇİNDEKİLER

Sunuş	9
Aycemal	13
Ninem ve Kırlangıçları.....	37
Pervaz	43
Memduh.....	58
Evliya Dut.....	69
Pandemi.....	79
Yeşil Miydi, Sarı Mıydı?	90
Fergana Yollarında.....	98
İzmir'i Solumak	110
Soğuk Haber	118
Balık Avında	125
Gördük De Ne Oldu?	135

SUNUŞ

Özbek edebiyatında ilk modern şiir, hikâye, roman ve tiyatro türleri yirminci yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren görülmeye başlandı. Bu edebiyat muhitinde, geçen yüzyıl içinde, dünya çapında bilinen eserlere imza atıldı. Aslında kısa sürede bu başarının yakalanması çok da şaşırtıcı değildi. Çünkü Özbek edebiyatı, yaklaşık bin yıldan beri, köklü ve canlı bir edebiyat muhiti olan Türkistan'da filizlendi. Zengin Çağatay edebiyatı temsilcileri, yüzyıllar boyunca bu bereketli toprağı işledi ve kıvama getirdiler; diktikleri ağaçlar toprağın derinlerine kök saldı. Çağdaş Özbek edebiyatı, işte böylesine köklü ağaca aşılannmış sürgün gibi kısa sürede meyveye durdu. Toplum kaygısıyla yazan Özbek şair ve yazarları, bu köklü ağacın dallarından biri, eserleri ise o ağacın meyveleridir. Özbek edebiyatı; bin yıldan beri meyve veren ağaç...

Elinizdeki bu hikâyelerin yazarı, değerli dostum ve meslektaşım Marufcan Yoldaşev, Özbek edebiyatında bu köklü geleneğın yeni temsilcilerindendir. Bu kitabı okuduğunuzda, adı Türkistan olan güzel bir bahçenin kapılarını aralayacaksınız. O kapının ötesinde, zamandan ve mekândan kopacak, dombra nağmeleri eşliğinde “evliya dut”un serin gölgesine kurulacak ve dünyanın en sevimli ninesinin ağzından kırlangıcın, kervanın, kutsal ağacın, balığın masallarını, efsanelerini dinleyeceksiniz. Bu cennet bahçesinde Enver Abidcan ile karşılaşacak, nükteilerine tebesüm ederken tayy-i mekân ile kendinizi İzmir'de Kordon

boyunda ya da Anadolu'nun bir kışlasında bulacaksınız. Zamandan ve mekândan kopacaksınız dedik ya...

Marufcan Yoldaşev, bir akademisyen ve eğitimcidir. Uzun yıllar Ege Üniversitesinde çalıştı ve ülkesi Özbekistan'a döndü. Bu kitaba alınan Memduh adlı hikâyenin mekânı ise Türkiye'dir. Hikâye tadında okuyacağınız "İzmir'i Solumak" başlıklı hatırat-deneme türü yazı ve Memduh hikâyesi, yazarın Türkiye ile kurduğu gönül bağının, harf harf sayfalara dökülmüş hâlidir. Bu kısa yazıda, o sayfaları ancak "vefa" ve "özlem" kavramlarıyla özetleyebilirim.

Yazarın eğitimci kimliği, hikâyelerine amaç ve üslup olarak yansımıştır. Bu bakımdan hikâyeleri genel anlamda didaktik bir hüviyete sahiptir. *"Yola çıkmadan önce fazla yükleri bırakmak gerekir. Ruh için en ağır yük nefrettir. Nefretten kurtulamayan insan sırat-ı müstakimden geçemez, evlat."* *"Onlar keçeyi, kötü ruhlardan koruyan kutlu bir kumaş olarak görürlerdi."* *"Cela, kamıştan örülen sepetlere denilirmiş. Celaki balık buradan gelir."* gibi daha pek çok cümlede eğitime ve öğretme kaygısının, satır aralarına nasıl başarıyla yansıtıldığı rahatlıkla fark edilebilmektedir. "Fergana Yollarında" adlı hikâyede yazar çok başarılı bir yöntemle, okuyucusuna âdetâ ders çalıştırır. Ferganî'nin hayatı ve eserlerini ezberlemeye çalışan öğrencilerin, eser adlarını sürekli tekrar etmeleri; Nil Nehri ile ilgili buluşun hikâyede işlenme şekli, yazarın eğitimci yönünün eserlerine yansıyan güzel ve bariz örnekleridir.

Edebiyat, toplumun aynasıdır. Her yazar, içinde büyüdüğü kültür dairesi ve günlük yaşamın izlerini az ya da çok eserlerine yansıtır. Azlık veya çokluk, yazarın ne ölçüde toplumsal kaygı güttüğüyle orantılıdır biraz da. Toplumlar bazen derin ve sarsıcı hadiseler yaşarlar. O buhran dolu günlerin, insanların özel yaşamları üzerindeki yıkıcı etkisine ise pek az yazar ilgisiz kalabilir. İkinci Dünya Savaşı'yla

ilgili edebi eserlerin sayısının bile bilinmeyişi, bunun en manidar örneklerinden biridir. İçinden geçtiğimiz günlerde dünyayı âdeta dize getiren virüs salgınıyla ilgili de zamanla çok sayıda edebi eser yazılacaktır şüphesiz. Elinizdeki kitapta bulunan iki hikâye, bu sürecin artık başladığını göstermektedir. Bu alanda ilklerden olan bu iki hikâye de, yazarın eğitimci kimliği ve didaktik üslubunun süzgecinden geçerek, sıcak sıcak konulmuş soframıza... Virüssüz günlerde tekrar yüz yüze görüşebilmek dileğiyle, Sayın Marufcan Yoldaşev'e en kalbi selamlarımı gönderiyorum.

Bu hikâyelerin Türk okuyucusuyla buluşmasına çok sevindiğimi de belirtmeliyim. Mutluluğumun kaynağı olan bir diğer durum ise, hikâyelerin Türkiye Türkçesine aktarımını öğrencim Hamza Öztürkçü'nün yapmış olmasıdır. Edebi eser tercümesinin çok kolay olmadığını bizzat mesleki yaşamımdan bilmekteyim. Hamza Öztürkçü, daha önce Çolpan'ın *Yarkınay* adlı piyesini Türkiye Türkçesine aktarmış ve yayımlatmıştı. Özbek edebiyatından çok sayıda edebi eserler aktararak farklı dergilerde yayımlattığını da biliyoruz. Bu hikâyeleri okurken, işinde hayli uzmanlaştığını görmekten duyduğum mutluluk ve iftihar karışımı duygularımı, ancak öğrencilerinin başarılarına şahit olmuş eğitimcilerin tam manasıyla anlayabileceğini sanıyorum. Bu vesileyle sevgili öğrencim Hamza Öztürkçü'yü tebrik ediyor, güzel çalışmalarının devamını bekliyorum.

Bu eser ile birlikte, Özbekistan ve Türkiye arasında kültür köprülerine bir yenisini daha eklendi. Yayınevi temsilcilerine ve bu köprünün yapımında emeği geçen diğer herkese teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Hüseyin BAYDEMİR
Erzurum-Temmuz 2020

AYCEMAL

Tanrı Dağın güneye bakan yüzünde bir köy vardı. O köyde damı gelincik çiçekleriyle kaplanmış alçakça bir evde güzelliği dillere destan bir kız yaşıyordu. Güneşin tutulduğu bir gün dünyaya geldiği için ona Aycemal ismini verdiler. Güzelliği ilk bakışta fark ediliyordu. Bu yüzden çabuk nazar değerci. Anasının itibar etmediği hurafe, gitmediği hacı hoca kalmamıştı. Karayalga bigesi, “Güzel isimli çocuğa göz değeri”, dedi. Hısım akraba toplanıp kızın ismini Aytaş olarak değiştirdiler. “Bundan sonra hiç hasta olmayacak,” dedi annesi.

Bu köyün aksakalına Bayböte derlerdi. Onun evinde güneş tutulduğu sırada pehlivanlara benzeyen bir oğul doğdu. Bu yüzden ona Gündoğdu adını verdiler.

Her iki evde de doğum heyecanı uzun süre devam etti. Bebekler için önce takı merasimi yapıldı. Takı için gelen konuklara ev sahipleri tatlılar ikram etti. İsim verme merasimi için yakın yöredeki yaşlıları çağırdılar. Ardından şükür merasimi ve beşik merasimleri yapıldı.

* * *

Çocuklar sokağın tozunu kaldırıp dere tepe aşırıp çamurdan kale yaparak büyüdüler. Onları görenler omuzlarına püf püfleyip “Allah kötü gözden esirgesin, şeytan kulağına kurşun” diyorlardı. Anası ekmek yaparken Aycemal, ana-

sının yanında oturup çörek yapar, tandırdan çıkar çıkmaz hemen eteğine sarıp hemen Gündoğdulara doğru koşardı. Sımsıcak çörekleri ikisi birden elleri yana yana üfleyerek yerlerdi. Gündoğdu da anası samsa yapar yapmaz samsaların birini mendiline sarar, Aycemallere doğru koştururdu.

Çocuklar zaman içerisinde serpilmişlerdi. Aycemal artık çörek yapılıncaya eskisi kadar heyecanlanmadı, Gündoğdu'ya çörek götürmekten utanıyordu da. Gündoğdu da hızlı adımlarla gelip çat kapı içeri girmekten utanıp sıkılıyordu. Şimdilerde o örtüye sarılan samsayı kapının koluna iliştip dışarda beklemeyi âdet edindi. Samsanın geliş zamanını Aycemal bilirdi. Gündoğdu'yu çok bekletmeden kapıyı açar, büyük bir mutlulukla samsayı alırdı. Gündoğdu'ya bakarak gülümsedikten sonra gözden kaybolurdu.

* * *

Gündoğdu ile Aycemal'in nikâhı beşikte kıyılmıştı. Müstakbel dünürler Aycemal için başlık olarak sürü sürü koyunlar, at, deve, çeşitli giyimler, ışıltılı takılar, dokuz tabaklık şirinliklerle birlikte süslenmiş alımlı bir beşik yollamışlardı. "Minicik minicik bir can, gözleri mercan" diyerek Aycemal'i beşiğe bağladılar. "Bilene aş, bilmeyene yaş. Alan razı, veren razı. Şimdi kızımızın başı bağlı, bey delikanlının hanımı, otuz köyün sahabı" diyerek başına yazma bağladılar. Konuklar beşikteki müstakbel geline dilekler dilediler:

*Sağlık samanlık,
Asla görmesin yamanlık.
Ömrü uzun olsun,
Yolu revan olsun.
Canı sağ, bahtı açık olsun.
Anası babası gibi toplum içinde olsun.
Büyüsün, ay gibi bir genç kız olsun.*

*Bol çoluk çocuklu olsun.
Düğünlerinde eksik gedik olmasın,
Eksiksiz geçmeyi Yaradan nasip etsin. Âmin.*

Herkes dağıldıktan sonra ana, bohçayı düğümleyip ata bindi ve yanına ablasını alarak Karayalga'ya doğru yola koyuldu. Yaz kış, kar ve buzla kaplanan geçidin öbür yakasında bir köy vardı. Bu civarın tamamına Karayalga, köy ehline ise Karayalgalı derlerdi. Vadi ile vahayı bu yüksek geçit ayırıyordu. Ahali, “Kara hüznün geçmedikçe Karayalga'yı geçme” diye tembihlerdi geçenlere. Kara kış, kara belaydı Karayalga'da. Kara kışı sağ salim atlatan halk kazan kaynatıp eğlence tertipler, güler eğlenir, Tanrı'ya şükrederlerdi. Uzun lafın kisası bu garip köyde nefesi kuvvetli bir kâhin vardı. Sadece köyünden değil civardaki tüm köylerden onun huzuruna gelip derman arayanlar vardı. Düğün yapacak çiftler nazar değmemesi için hediyesini alıp gelir, kâhinin duasını alırlardı. Çocuğu olan da olmayan da onun karşısında huzur arardı. Bahtlısı da bahtsızsı da, tahtlısı da tahtsızsı da ona gelirdi. Beşik kertmesinden sonra ince yürekli ana da hediyesini alıp kâhinin huzuruna koşmuştu. Köyün dışındaki büyük ardiç ağacının altında küçük bir kulübe vardı. O kulübede kâhin gelen misafirlerini yüz yüze sabah erkenden ta güneş batana kadar kabul ederdi. Ana, hediyelerini eşikteki hizmetçilere verip içeri girdi. Kâhin görmeyen gözlerini kısıp gelenlere uzunca baktı. Oturacak yer gösterdi. Uzun uzun fısıltıyla dua etti. Görmeyen gözlerini tavana dikip bir süre hiçbir şey söylemedi. Sonra boğuk bir sesle:

- Altınkazık civarında gezen boz atı dizginledi kızın, dedi.

Ana sevindi. At aydınlıktır, dedi; at devlettir, dedi; at Allah'ın bir lütfudur, dedi. Bunu iyiye yordu. “Varlığınıza

duacıyız, kızımın mutluluğu için bir okuyun” dedi ve vedalaştı.

Kâhin onun arkasından kederli bir ses tonuyla fısıldadı:

- Kirâmen Kâtibîn melekleri ikbalini gümüşle, tahtını altınla yazdılar. Divit düştü kırıldı, mürekkep döküldü. Onun tahtı yarım kaldı.

Düğün Alayı

Hısım akraba, konu komşu toplandı. Alaysız düğün, düğün olmaz dediler, düğünle ilgili ne varsa ne yoksa üzerinde kafa kafaya verip düşündüler. Düğün, düğün gibi olsun dediler... Hülasası, düğünü ilkbaharda yapmaya karar verdiler. Yedi düvele kökpar hazırlığı için haber gönderdiler. Ulaklar köy köy gezerek kökpar haberini yaydılar:

*Âdemler hey âdemler
Bağda biten bademler
Yağlı pilav yiyenler
İşitmedim demeyin
Güneş taşı kızdırdığında
Kırda ot çıktığında
Büyük kökpar oynanacak
Bey büyük mal dağıtacak
Pirden dua alanlar
Atasını razı edenler
At kuşanıp kaz gibi havalananlar
Aslanım diye gerinenler
İşitmedim demeyin
Büyük kökpar oynanacak
Bey büyük mal dağıtacak...*

O Dünyada İman, Bu Dünyada Mekân

Künbaba'nın otağı bugün kalabalıktı. Aycemal'den yadigâr ikiz kızları, torunları, damatları ziyarete gelmişlerdi. Künbaba hoşnut, Künbaba memnun, Künbaba şaşkındı. Kış boyu ses seda işitilmeyen bu minik avlu bugün çocukların şen şakrak sesleri ile âdeta sarhoş olmuştu. Sadece avlu değil, gün doğumunda uzanıp yatan Elvantepe de, gün batımında pinekleyen Yarentepe de, geçide sırtını yaslayan Dervişantepe de sarhoştı...

Her bahar böyle olurdu. Havalar ısınıp ot çimen toprağı yarar yarmaz, kızları çoluk çocuğı ile kırsala göçerdi. Ta ki güze kadar kırlarda hayvan otlatır, babalarının işlerine yardım eder, elini sıcak sudan soğuk suya komazlardı.

Kızlar ocak yakıp yemeğı hazırlamaya koyulurdu. Damatlar ise her zamanki gibi güneş alan yere otağlarını dikmeye başlarlardı. Künbaba dua eder, Fatiha okurdu. Bir avuçluk çubuğı otağın konulacağı yere soktu. Beyaz renkteki ipek kumaştan iki parmak genişliğinde iplik alıp ucuna bağladı. Böyle yapmazlarsa gözle görülen görülmeyen ne kadar canlı varsa içeri buyur etmiş sayılırlardı. Baba, vazifesini yerine getirdikten sonra ellerinden her iş gelen torunlarını takip ederek odun toplamaya gitti.

Döndüğünde iki otağın yuvarlak çitleri hazırdu. Şimdi sırada dağ muşmulası ve söğüt dallarından kesilip kurutulmuş, hayvan derisinden yapılan kemerlerle birbirine geçirilen çitlere gelmişti. Baba çadırın yapılışını izlerken yaylaya ilk geldiğı günleri hatırlamıştı.

Aycemal yeni gelindi. Ne zaman yaylaya gideceğiz diye kışın ortasında sabırsızlandığı günleri hatırladı. Gündoğdu, "Bahar toprağı kabarttığında gideceğiz" demişti. Aycemal her gün bahçeye çıkar, bostana ayak basar, "Ölmeseyse, halen daha kabarmamış" der ve kaşlarını çatar, Gündoğdu'ya sitem ederdi. Otağı süslemek için gerekli hazırlıkları yapmıştı. Özellikle otağa serilecek örtüyü öze-

ne bezene dikmişti. Cereyan olunca rahatsız etmesin diye eteğine deri toka örüşü Gündoğdu'nun gözlerinin önünden hiç gitmiyordu. Geyik boynuzlarını anımsatan nakışları işlerken bir yandan "Kem gözlerden, kötü niyetlerden korusun" değişi de, dıştaki kenarlarına boncuk bağlayıp "Misafir içeriye girince eli örtüye değiyor. Boncuk olmasa da hiç yakışık kalmaz" diyerek gülüşü de gözlerinin önünde canlanıyordu. Aksakallarla istişare edildikten sonra yol için en makul gün olarak bugün seçilmişti. Yüklerini arabalara yükleyip yaylaya doğru yol alındığında Aycemal'in sevinçten içi içine sığmadığını ve yine sevinçten şarkılar söylediğini hatırlıyordu. Gündoğdu da bu efsunlu sese dombra çalarak eşlik ediyordu.

Ak evim, ah han evim.

Pirlere mekân evim.

O dünyada imanım

Bu dünyada can evim...

Yaylaya yetiştiler. Yüklerini arabalardan bir bir indirdiler ve otağ dikilecek yeri belirlediler. Bir iki yerde karar kılıp kazdılar fakat uygun olmadıklarını görünce gün kararına dek yer aradılar. Otağ kurulmadığı için evli çift geceyi arabada geçirdi. Ateş yakıp bakır çaydanlıklarda çay demlediler ve etrafa birlikte göz kulak oldular. Çocukluklarını hatırlayıp geceyi sabah ettiler. Onun narin sesine karanlık gece de mest olmuştu o anda. Gökyüzü ağarmaya başlarken ikisi de uyuyakaldılar. Aycemal uyanır uyanmaz gördüğü düşü anlattı. "Ak anamı gördüm düşümde. İşte buraya ok fırlattı. Bu yere otağ kurulacağını salık verdi." Gündoğdu, Aycemal'in gösterdiği yere otağ dikti.

Yarenler, ahirette imandan, bu dünyada mekândan ayırmazın kullarını...

Turna

Otağ kuruldu. İkisinin nezdinde bu otağın bir han sarayından aşağı kalır yanı yoktu.

Gündoğdu ilk gece bir rüya gördü. Gökyüzünde turnalar uçuşuyormuş. Gündoğdu o turnaların arkasından koşmaya başlamış. Bir anda bir tepeden uçuruma düşmüş. Aniden bir turnaya dönüşmüş ve kanatlarını çırpıp uçmaya başlamış. Turnalara yetişmek isterken evi ve hanımı aklına gelmiş ve hızla geriye doğru kanat çırpıma başlamış. Kendi eliyle diktiği otağın yerinde tümüyle yabancı simsiyah keçeden yapılmış bir çadır kurulmuş. Ocağı ateşi dışardaymış. Örtüyü açıp içeriye baktığında iki bebek, ölü anasını emiyormuş...

Gündoğdu ter içinde uyandı. Rüyasını Aycemal'e anlattı. Tabirini sordu. Aycemal eline dombrasını aldı. Kulağını kıvrıp doğrulttu. Derin derin nefes aldı. Kederli kederli bakarak düşün tabirini ezgiye saldı.

*Turnanın asl'hikmettür
İyilere müjde var.
Dönmez turna kötüdür
Dönüşünde müjde var.*

*Ak otağ asl'imandur,
Arayana müjde var.
Çadır meğer karadur,
Girmeyene müjde var.*

*Ölü görmek bir sırdır
Bebeklere müjde var.
Ölüm de bir kısmettir
Dirilere müjde var.*

Yanıkgül

Dünyadaki bağı yanık çiçek gelinciktir, derdi Aycemal. Çok nazik bir çiçektir. Taç yaprakları da kederden solar. İçi keder doludur gelinciğin, derdi Aycemal. Ona yanıkgül derdi. Sırdaşı olarak görürdü bu zarif çiçeği. Onu çiçekle böceklerle konuşurken, dertleşirken gören Gündoğdu hayran olurdu Aycemal'e. Sabahın ilk saatlerinde dağ eteklerinden şifalı otlar toplayıp serinlikte, gölgelikte kuruturlardı. Her bir ota, ne zaman ve nereden topladıklarını unutmamak için işaret koymuşlardı. Kurutulup kâğıt keselere konulan otları komşu köylerden gelen tabipler alırdı.

Aycemal dağın bağındaki her bir otun ismini, ne zaman topraktan bittiğini, çiçeklendiğini, meyve verdiğini, tohum dökme vaktini ve hangi dertlere deva olduğunu çok iyi bilirdi. Bir gün otları türlerine ayırdığında eline bir tutam kaya koruğu alıp kendisiyle konuşuyormuş gibi söze başladı.

- Bu dünyadaki bütün otlar, bütün varlıklar Allah'ın birer kelamı. Allah'ımın dili o kadar güzel ve o kadar harikulade ki tasavvur etmeye bile kul acizdir. Gökteki gezegenler de yıldızlar da renkler de Yaradan'ın sözüdür, hikmetidir. Okyanusların dibindeki her bir kum tanesinden sayısız varlıklara kadar hepsi birer sözdür, manadır. Gün Yaradan'ın açık dilidir. Gece ise, Yaradan'ın mecazlarla dolu esraren-giz bir dilidir. Çevremizde hikmetsiz bir nesne yoktur.

Aycemal derinden bir iç çektikten sonra devam etti: Hastalık da tıpkı karanlık gece gibi tılsımlı bir dildir. Sağlık sıhhat ise gündüz gibi aşikâr... Yaşamak da öyle... Ölüm ise dillerin en efsunlusu, en heybetlisi...

Gündoğdu, Aycemal'in sözünü böldü:

- Aycemal, gelinciklerin derdi neymiş?

- Yanıkgüller toprak altındakilerinin derdinden incinir... Size bir sır vereyim mi? Yakında ben de o yerden size

yanıkgül olarak döneceğim. Burada açan her bir yanıkgül benim size olan sözlerim olacak. Unutmayın...

- Ağzını hayra aç Aycemal, neler diyorsun? Beni korkutma ne olursun? Haydi kalk, topla. Yorgun görünüyorsun. Kendi ellerimle çorba yapacağım sana.

Aycemal döndü ve bu konuyla ilgili bir daha hiç konuşmadı. Kardelenlerin kar altından göz kırptığı bir zamanda gözleri aydınlandı. Birbirinden şirin iki kız çocuğunun ağlaması Dervişantepe'deki küçücük avluyu saraya çevirdi. Sağanaklarla yağdı yağmur. Yer ve gök berraklaşmıştı. Havayı reyhan kokusu sarmıştı. Akşam vakti sütanneler Gündoğdu'yu dışarıya çıkarttılar. "Töre böyle" dediler. Ocağı yakıp etsiz sulu yemek pişirmeye giriştiler. Gündoğdu dışarıya çıktığında tepeliğe taraf yürüdü. Gökten gümüş ipekler gibi nur yağdığını gördü. Şaşkınlığa sebep olan bu ışık huzmesi otağın tepesinden içeriye süzülüyordu. Bir süre hayretle izledi. Sonra otağa doğru yürüdü. Aycemal takatten düşmüştü. Mecalsizce Gündoğdu'ya baktı ve vedalaşırçasına bir ses tonu takındı: Benden razı mısınız? Yanıkgül olarak geri döneceğim...

Dönemeç

Dervişantepe'nin en yüksek tepesinde bir mezarlık var. Ahali buraya "Dönemeç" diyordu. Civardaki köyler de cenazelerini alıp buraya defnederdiler. Mezarlıktaki en heybetli mezar Alp Eren'e ait. Buraya gömülen kişiye Alp Eren yardımcı olur diye inanılırdı. "Alp Eren yaşadığı dönemde Alp Er Tunga'nın en yakın yaveri ve zamanesinin en bilge âlim ve evliyasıymış" diye tanıtırdı onu ihtiyarlar. Alp Er Tunga'nın ölümünün ardından kurt gibi uluyup gözyaşı döken, yaka paça yırtıp gözyaşlarıyla birlikte hüzne boğulmuş bahadırlar arasında Alp Eren de vardı: